

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа
«Інститут освітньої аналітики»

**ПОРІВНЯЛЬНО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ
ОСВІТНЬОЇ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ ТА ЄС
І РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ГАРМОНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ
ОСВІТНІХ АДМІНІСТРАТИВНИХ
І СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ**

2025

НАУКОВИЙ КОЛЕКТИВ АВТОРІВ

Литвинчук А. О., директор, к. е. н., ст. н. дослідник.

Терещенко Г. М., заступник директора з науково-організаційної роботи,
к. е. н., с. н. с.

Пронь Н. Б., учений секретар, к. е. н.

Денисюк О. Я., заступник начальника відділу освітньої статистики і
аналітики.

Мельник С. В., завідувач сектору вищої освіти відділу освітньої
статистики і аналітики, к. е. н.

Белінська Г. В., старший науковий співробітник сектору професійної
освіти відділу освітньої статистики і аналітики, к. е. н., с. н. с.

Анісімова О. Ю., старший науковий співробітник сектору вищої освіти
відділу освітньої статистики і аналітики, к. е. н.

Ткаченко В. В., науковий співробітник сектору дошкільної освіти
відділу освітньої статистики і аналітики.

Титаренко Н. В., завідувач сектору шкільної освіти відділу освітньої
статистики і аналітики.

Дронь Т. О., науковий співробітник сектору шкільної освіти відділу
освітньої статистики і аналітики.

Леснікова М. В., завідувач сектору професійної освіти відділу освітньої
статистики і аналітики, к. е. н., с. н. с.

Нефедов А. Б., начальник науково-видавничого відділу.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Держстат	Державна служба статистики України
ДНУ «ІОА»	ДНУ «Інститут освітньої аналітики»
Євростат (Eurostat)	Статистичне управління Європейського Союзу (European Statistical Office)
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄС (EU)	Європейський союз (European Union)
ЄСС (ESS)	Європейська система статистики (European Statistical System)
ЄСОС (ESES)	Європейська система освітньої статистики (European System of Education Statistics)
ЗДО	Заклади дошкільної освіти
ЗЗСО	Заклади загальної середньої освіти
ІРЦ	Інклюзивно-ресурсний центр
МОН	Міністерство освіти і науки України
ОЕСР (OECD)	Організація економічного співробітництва та розвитку (Organisation for Economic Co-operation and Development)
ООП	Особливі освітні потреби
ПЗСО	Повна загальна середня освіта
П(ПТ)О	Професійна (професійно-технічна) освіта
ПАК «АІКОМ»	Програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту»
ФПВО	Фахова передвища освіта
ЮНЕСКО (UNESCO)	Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури)
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics (Номенклатура територіальних одиниць для статистики)
UIS	UNESCO Institute for Statistics (Статистичний інститут ЮНЕСКО)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Стан і структура освітньої статистики в Україні: нормативно-правові та організаційні засади	7
Європейська система освітньої статистики: інституційна архітектура	27
Порівняльний аналіз методологічних підходів до збору, структурування й поширення освітніх даних	38
ВИСНОВКИ	51
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	54

ВСТУП

Із визначенням європейського курсу розвитку Україна взяла на себе зобов'язання щодо гармонізації національної освітньої системи зі стандартами Європейського Союзу. Важливою складовою цього процесу є узгодження змісту та процедур формування освітньої статистики й адміністративної освітньої звітності. Імплементация європейських підходів до розвитку статистики освіти в Україні є особливо актуальною, оскільки спрямована на підвищення якості, доступності та прозорості освітніх даних, необхідних для ухвалення ефективних управлінських рішень (data-driven evidence for policy-making) і входження до спільного освітнього простору ЄС. Впровадження стандартів ЄС дасть змогу уніфікувати показники статистики освіти, що забезпечує їх порівнюваність із даними інших країн Європи, сприяє міжнародному партнерству, обміну досвідом, мобільності української освіти та участі освітян і науковців у спільних дослідницьких та освітніх ініціативах.

В Україні питання розвитку статистики є предметом уваги значної кількості науковців, які вивчають методи, стандарти, підходи до автоматизації та застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), організаційні аспекти збору й аналізу даних. Так, серед вітчизняних учених доцільно зазначити О. Г. Осауленка, Л. Є. Момотюк, О. О. Горобець та інших¹ [1–3]. Зокрема, питанням розвитку освітньої статистики присвячено праці Л. М. Гриневич, В. В. Ковтунця, Н. О. Пасічник, Р. Я. Ріжняк, М. О. Горної, Я. В. Іщук та інших² [4–7]. Вагомий внесок у розбудову системи освітньої

¹ Осауленка О. Г., Горобець О. О. Проблеми та перспективи імплементації великих даних в офіційну статистику України в умовах воєнного стану. *Сучасна статистика* : матеріали XX Міжнар. наук.-практ. кон. з нагоди Дня працівників статистики. Київ : Інформаційно-аналітичне агентство, 2022. С. 26–31. URL: <https://www.researchgate.net/publication/368275324>; Статистичне моделювання факторів формування якості зайнятості в Україні / О. С. Корепанов та ін. *Бізнес Інформ.* 2022. № 1 С. 172–178. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-172-178>; Осауленка О. Г., Горобець О. О. Імплементация інструментарію Smart-статистики в офіційну статистику. *Статистика України.* 2023. Т. 100. № 1. С. 7–18. DOI: [https://doi.org/10.31767/su.1\(100\)2023.01.01](https://doi.org/10.31767/su.1(100)2023.01.01).

² Ковтунець В. Формування стратегії розвитку освітньої статистики в Україні. *Освітня аналітика України.* 2018. № 1 (2). С. 5–10. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/5_10_Kovtunec.pdf; Гриневич Л. М. Освітні індикатори для міжнародного оцінювання. *Теорія та методика управління освітою.* 2011. № 7.

статистики здійснюють також фахівці Державної наукової установи «Інституту освітньої аналітики». Поряд із значним доробком українських науковців, питання розвитку статистики освіти та адміністративної освітньої звітності, на нашу думку, потребує подальшого поглибленого дослідження.

URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_7/3.pdf; Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я. Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану і динаміки розвитку освітніх систем. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Сер. : Економічні науки*. 2015. № 27. С. 301–308. URL: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=463081>; Горна М. О., Іщук Я. В. Адаптація законодавства України у сфері статистики освіти до законодавства Європейського Союзу. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/theses_2022.pdf#page=316.

Стан і структура освітньої статистики в Україні: нормативно-правові та організаційні засади

Освітня статистика є не лише сукупністю кількісних показників, а відображенням структурних процесів суспільного, інтелектуального та культурного розвитку. Це цілісна система знань про стан і динаміку освіти, що охоплює чисельність здобувачів, педагогічних і наукових працівників, ресурси, результати навчання, рівень доступності та якість освітніх послуг. За своєю суттю статистика освіти виступає індикатором соціальних змін, у якому відображаються як досягнення, так і суперечності суспільного розвитку.

Якісна, достовірна й змістовна статистика є однією з найважливіших передумов ефективного управління освітніми процесами, оскільки перетворює розрізнені емпіричні дані на інструмент пізнання закономірностей розвитку людини, інституцій і держави. У цьому контексті освітня статистика є не лише технічним засобом збору інформації, а й формою інтелектуальної рефлексії суспільства щодо самого себе – способом осмислення того, як освіта формує людський потенціал і соціальну згуртованість.

У добу глобальної інформатизації, коли знання стають головним ресурсом цивілізації, роль освітньої статистики набуває світоглядного значення. Вона поєднує наукове пізнання, державне управління та гуманітарне розуміння освіти як феномену розвитку людини. Системи освітньої статистики сьогодні – це механізми колективного самоусвідомлення, які дають змогу суспільствам усвідомлювати власні зміни, вимірювати прогрес і реагувати на виклики майбутнього.

Отже, формування сучасної системи освітньої статистики виходить за межі виключно технічної чи адміністративної функції: це процес інтелектуалізації управління, у якому дані перетворюються на сенси, а вимір – на засіб розуміння. Порівнюваність, достовірність і актуальність статистичних показників стають не лише індикаторами ефективності освітньої політики, а й

мірилом зрілості суспільства, здатного ухвалювати рішення, спираючись на знання, а не на припущення.

Система освітньої статистики України функціонує в межах національної статистичної системи, основою якої є Закон України «Про офіційну статистику» (2022 р.)³ [8] та підзаконні нормативні акти, що визначають порядок збирання, оброблення, поширення й використання статистичних даних.

Державна служба статистики України (ДССУ) є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України. Вона бере участь у формуванні державної політики у сфері статистики та забезпечує її реалізацію. Основними завданнями ДССУ є: 1) участь у формуванні державної політики у сфері статистики та забезпечення її реалізації; 2) гармонізація системи державної статистики з міжнародними та європейськими нормами і стандартами; 3) збирання, збереження, оброблення, аналіз, захист та поширення офіційної державної статистичної інформації щодо масових явищ і процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, демографічній, екологічній, культурній та інших сферах життя суспільства в Україні та її регіонах; 4) забезпечення актуальності, точності і надійності, узгодженості і порівнянності, доступності і ясності офіційної державної статистичної інформації; 5) розроблення, вдосконалення і впровадження статистичної методології, оприлюднення метаданих; 6) забезпечення розроблення, запровадження та вдосконалення системи статистичних класифікацій, які використовуються для проведення статистичних спостережень; 7) впровадження новітніх інформаційних технологій у процеси виробництва та поширення офіційної державної статистичної інформації; 8) взаємодія інформаційної системи органів державної статистики з інформаційними системами державних органів, органів місцевого самоврядування, інших

³ Про офіційну статистику: Закон України від 16.08 2022 № 25247-IX. (чинний з 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>.

юридичних осіб, міжнародних організацій та статистичних служб іноземних держав шляхом взаємного обміну інформацією, проведення методологічних, програмно-технологічних та інших робіт, спрямованих на ефективне використання інформаційних ресурсів; 9) координація дій державних органів, органів місцевого самоврядування та інших юридичних осіб щодо організації діяльності, пов'язаної із збиранням та використанням адміністративних даних; 10) забезпечення принципу статистичної конфіденційності під час виробництва та поширення офіційної державної статистичної інформації⁴ [9].

У сфері освіти провідну роль у зборі статистичної інформації (адміністративної звітності) відіграє Міністерство освіти і науки України (МОН)⁵ [10]. МОН та ДССУ координують свою діяльність відповідно до Меморандуму про взаємодію щодо збору освітніх даних і підготовки національної звітності для міжнародних організацій (Eurostat, OECD, UNESCO UIS). Важливу роль у наданні, зборі та первинній перевірці статистичних даних відіграють місцеві органи управління освітою та заклади загальної середньої освіти.

Сучасна модель збору та опрацювання освітніх даних в Україні уособлює багаторівневу систему, що функціонує на трьох взаємопов'язаних рівнях – центральному, галузевому та регіональному. У цій трирівневій структурі відображено не лише організаційну логіку управління, а й функціональний розподіл повноважень, де кожен рівень виконує власну аналітичну функцію: центральний формує концептуальні засади та нормативно-методологічні рамки, галузевий – забезпечує координацію, систематизацію та аналіз даних, а регіональний – здійснює збір інформації. У такий спосіб освітня статистика перетворюється на ефективний механізм комунікації між різними рівнями управління освітою – від окремого закладу до державної системи.

⁴ Про затвердження Положення про Державну службу статистики України : постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 № 481 (дата оновлення: 12.08.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-%D0%BF#Text>.

⁵ Про освіту : Закон України від 31.10.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

Така модель відображає інституційну узгодженість між органами державної статистики, освітніми адміністраціями та первинними суб'єктами звітування. Її сутність полягає не лише у формальному підпорядкуванні чи координації, а у створенні єдиного методологічного простору даних, у якому інформація набуває значення в контексті спільних принципів збору, оброблення та використання освітньої статистики. У цьому середовищі дані розглядаються не як ізольовані показники, а як взаємопов'язані елементи єдиної системи знань, що формують національну аналітичну базу освіти. Взаємопов'язаність рівнів забезпечує не лише керованість процесів, а й інтеграцію освітньої статистики у ширший контекст державного управління та європейського освітнього простору.

Змістовно ця модель відображає процес інституційного розвитку освітньої статистики, коли національні дані набувають характеристик динамічної системи, здатної до оновлення, узгодження та взаємодії з міжнародними стандартами. Інформаційні потоки, що функціонують у межах цієї системи, є не лише носіями кількісних показників, а й інструментами гармонізації національної статистики з європейськими практиками – Європейською статистичною системою (ESS), Організацією економічного співробітництва та розвитку (OECD) та Інститутом статистики ЮНЕСКО (UIS). Така інтеграція сприяє розвитку культури відкритого й відповідального використання даних, що є важливою передумовою підвищення якості управління освітою та зміцнення її узгодженості з європейським освітнім простором.

Схематично ієрархічну модель збору статистичних даних в галузі освіти України наведено на рис. 1.

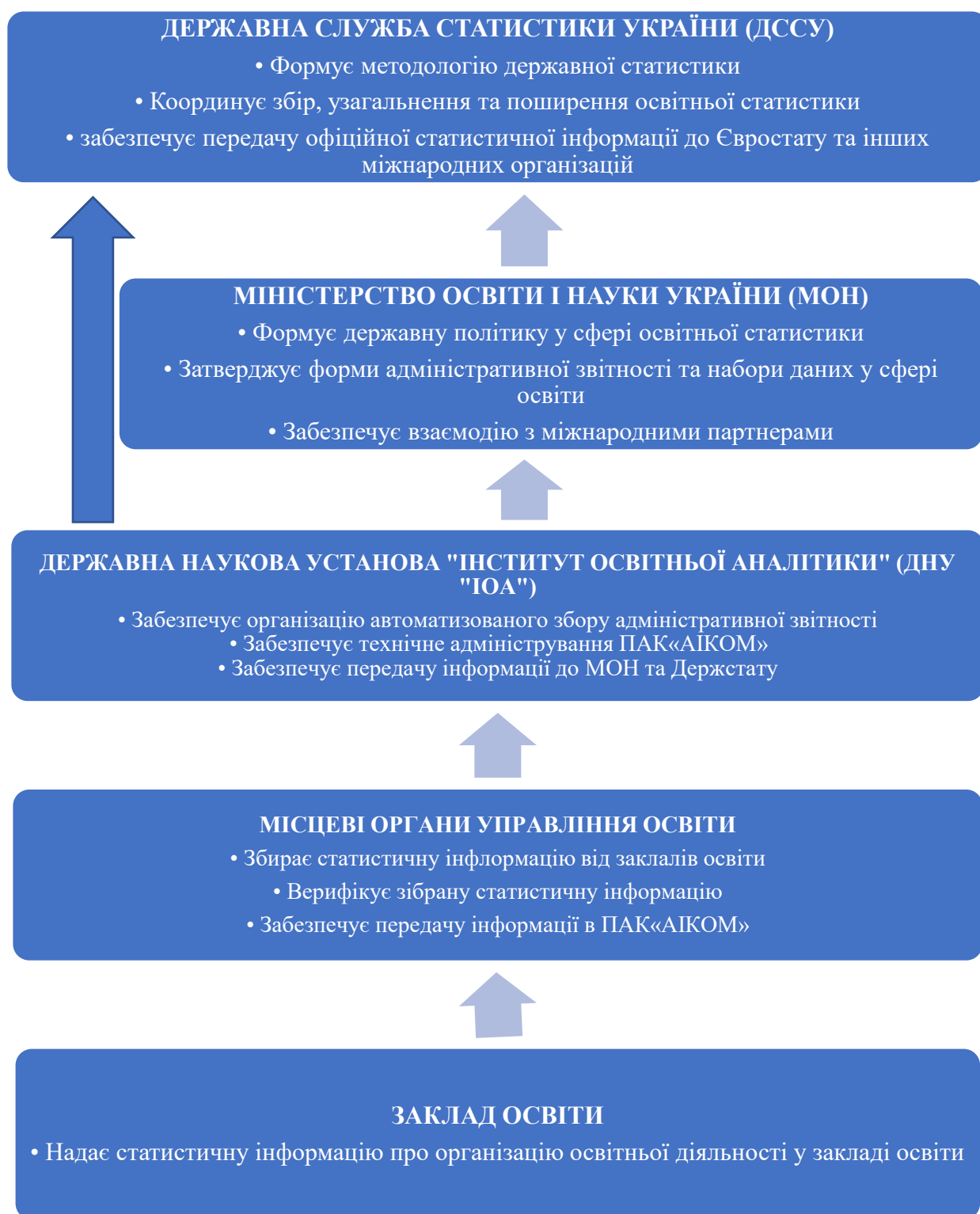

Рисунок 1 – Ієрархічна модель збору статистичних даних у галузі освіти України

Побудовано авторами за: [8; 11–16]⁶.

⁶ Про офіційну статистику: Закон України від 16.08 2022 № 25247-IX. (чинний з 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>; Про затвердження Переліку наборів даних з питань повної загальної середньої освіти, які формуються засобами програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту»: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.09.2025 № 1246. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-pereliku-naboriv-danykh-z-pytan-povnoi-zahalnoi>

На першому верхньому рівні цієї структури розташована ДССУ, яка виконує функції центрального координатора статистичної діяльності у сфері освіти. Саме цей орган формує державну методологію збору освітніх даних, визначає структуру показників, формати звітності, принципи верифікації та стандарти гармонізації з міжнародними класифікаціями. ДССУ забезпечує інтеграцію освітніх показників до Єдиного державного реєстру статистичних даних, здійснює методологічний контроль якості, узагальнює результати державних статистичних спостережень та публікує офіційні збірники. Важливою функцією є передача агрегованих даних до міжнародних баз (Eurostat, OECD, UIS), що сприяє міжнародній порівнянності освітніх показників та підвищенню прозорості освітньої політики України.

Другий рівень представлений МОН, що виступає головним адміністратором і координатором галузевої освітньої статистики. МОН забезпечує формування державної політики у сфері збору та управління освітніми даними, розробляє нормативно-правові акти щодо структури наборів показників, термінів і форматів звітності, а також визначає відповідальних суб'єктів на рівні регіонів та закладів освіти. У межах інституційної структури МОН функціонують спеціалізовані підрозділи (директорат шкільної освіти, директорат дошкільної та інклюзивної освіти та ін.), які здійснюють методичний супровід збору даних за окремими рівнями освіти. Міністерство також виконує міжгалузеву координаційну роль, забезпечуючи правову базу збору адміністративної звітності у сфері освіти.

serednoi-osvity-i-aki-formuiutsia-zasobamy-prohramno-aparatnoho-kompleksu-avtomatyzovanyi-informatsiyni-kompleks-osvitnoho-m; Про затвердження Положення про програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту»: постанова Кабінет Міністрів України від 02.12.2021 № 1255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-2021-%D0%BF#Text>; European Statistics Code of Practice for the National and Community Statistical Authorities / Eurostat. Luxembourg, 2022. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>; European Statistical System (ESS). ESS Quality Framework. Version 2.0 / Eurostat. Luxembourg, 2023. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/ess-quality-framework>; UOE Data Collection Manual 2024 – Volume 1: Concepts, Definitions and Classifications. Paris: OECD Publishing, 2024. URL: <https://www.oecd.org/education/data/uoe-data-collection-manual.htm>; International Standard Classification of Education (ISCED 2011) and ISCED Fields of Education and Training (ISCED-F 2013) / UNESCO Institute for Statistics (UIS). Montreal, 2013. URL: <https://uis.unesco.org/en/topic/international-standard-classification-education-isced>.

Важливою складовою цього рівня є Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики» (ДНУ «ІОА»), яка, зокрема, виконує функції технічного адміністратора автоматизованого збору освітньої статистики. Інститут забезпечує функціонування, розвиток і методологічний супровід програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (ПАК «АІКОМ»), що є центральною цифровою платформою для збирання, оброблення та верифікації освітніх даних у реальному часі. Завдяки ДНУ «ІОА» відбувається інтеграція освітніх інформаційних систем із державними реєстрами, забезпечується єдина методологічна основа та підготовка аналітичних продуктів для МОН і ДССУ.

Третій рівень утворюють регіональні органи управління освітою та заклади освіти всіх типів, які виступають первинними джерелами формування статистичної інформації. Саме на цьому рівні здійснюється збір, верифікація та передача первинних даних до централізованих баз через сучасні інформаційно-аналітичні платформи, зокрема ПАК «АІКОМ» та Єдину державну електронну базу з питань освіти (ЄДЕБО). Ці цифрові інструменти забезпечують автоматизацію звітних процесів, унеможливають дублювання інформації та підвищують точність показників.

Загалом така трирівнева модель відображає принцип системного підходу до управління освітньою статистикою, коли кожен рівень виконує чітко визначені функції в межах єдиного інформаційно-аналітичного циклу – від збирання первинних даних до їх агрегації, аналітичного опрацювання та оприлюднення. Вона сприяє підвищенню достовірності та узгодженості освітньої статистики, зміцненню взаємозв'язку між адміністративною та державною звітністю, а також створює основу для подальшої гармонізації національної статистичної системи з європейськими та глобальними практиками управління освітніми даними.

У межах багаторівневої моделі управління освітньою статистикою особливого значення набуває структурна диференціація освітнього простору. Кожен його рівень – дошкільна, загальна середня, професійна (професійно-

технічна), фахова передвища та вища освіта – має власну систему збирання, узагальнення й аналізу даних. Ці підсистеми функціонують у взаємозв'язку, утворюючи цілісну ієрархію, у якій кожен рівень виконує свою аналітичну функцію та водночас є складовою єдиного державного механізму моніторингу.

Далі розглянуто організаційну структуру збирання статистичних даних у розрізі рівнів освіти, простежено їхню логіку, взаємозв'язки та особливості функціонування.

Дошкільна освіта

Система статистики у сфері дошкільної освіти України функціонує на перетині державної статистичної звітності, що координується ДССУ, та адміністративної звітності, яка формується МОН через ДНУ «ІОА». Її нормативно-правову основу становлять Закон України «Про освіту»⁷ [10], Закон України «Про дошкільну освіту»⁸ [17] та підзаконні акти МОН, зокрема наказ від 29.07.2025 № 1084 «Про затвердження форми звітності з питань діяльності закладів дошкільної освіти та інструкції щодо її заповнення»⁹ [18]. У межах цієї моделі МОН виконує функцію формування державної політики у сфері дошкільної освіти та методологічного керівництва збором і використанням освітніх даних, визначає систему показників для моніторингу розвитку галузі та забезпечує їх узгодженість із державними статистичними спостереженнями.

Організаційна структура освітньої статистики дошкільної освіти охоплює такі рівні:

– заклади дошкільної освіти (ЗДО) – первинний рівень збору даних, який забезпечує фактичне наповнення бази статистичних показників;

⁷ Про освіту : Закон України від 31.10.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

⁸ Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>.

⁹ Про затвердження форми звітності з питань діяльності закладів дошкільної освіти та інструкції щодо її заповнення : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.07.2025 № 1084. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1311-25#Text>.

- органи управління освітою територіальних громад, районів і областей
- проміжний рівень, де здійснюється верифікація, логічний контроль і узагальнення інформації;

- МОН та ДНУ «ІОА» – національний рівень аналітики, інтеграції даних із державними реєстрами та підготовки зведених статистичних матеріалів;

- ДССУ – рівень офіційного узагальнення, контролю якості та публічного поширення статистичних даних у межах системи офіційної статистики.

Ця модель відображає інституційну взаємодію між освітніми та статистичними структурами, забезпечуючи послідовну передачу та узгодження даних від закладів освіти до державної статистичної системи. Вона спрямована на створення єдиної інтегрованої системи освітніх даних, у межах якої інформація використовується для формування та реалізації державної політики, а не лише для звітності.

Повна загальна середня освіта

Система статистики у сфері повної загальної середньої освіти (ПЗСО) є базовим рівнем національної освітньої аналітики, оскільки саме на цьому етапі формується найбільш розгалужена мережа закладів освіти, здобувачів і управлінських структур. Вона відображає масштаби освітнього процесу та основні соціально-демографічні тенденції, що впливають на розвиток освіти. У цьому контексті статистика ПЗСО виступає ключовим індикатором стану освітньої системи, забезпечуючи оцінювання рівня доступності освіти, ефективності державної освітньої політики та спроможності держави гарантувати рівні можливості для всіх учнів.

Організаційна модель збору даних у сфері ПЗСО побудована на багаторівневій взаємодії державних інституцій, що поєднує функції управління, моніторингу й аналітики. Первинний рівень представлений закладами загальної середньої освіти (ЗЗСО), які ведуть облік учнів,

педагогічних працівників, навчальних досягнень, умов навчання, фінансування та використання освітніх ресурсів. Наступний рівень представляють органи управління освітою територіальних громад, районів і областей, які забезпечують узагальнення, перевірку та передання даних до центрального рівня. МОН спільно з ДНУ «ІОА» здійснюють методологічне керівництво, формують державну політику у сфері збору даних, визначають показники моніторингу та координують інтеграцію з державними інформаційними системами.

Ключову роль у цифровізації системи збору статистичних даних відіграє ПАК «АІКОМ»¹⁰ [19], який забезпечує автоматизований збір адміністративної звітності. Важливим етапом у розвитку системи стало ухвалення наказу МОН від 12 вересня 2025 р. № 1246, яким затверджено «Перелік наборів даних з питань повної загальної середньої освіти, що формуються засобами ПАК “АІКОМ”»¹¹ [11]. Цей документ започаткував перехід від формової до реєстрової системи звітності, зорієнтованої на стандарти Європейської статистичної системи (ESS). Ухвалення наказу стало результатом науково-методологічної роботи ДНУ «ІОА» спільно з МОН, що заклало підґрунтя для гармонізації національних показників з європейськими стандартами даних.

Відповідно до наказу, формування показників здійснюється засобами ПАК «АІКОМ», який забезпечує автоматизовану взаємодію між ЗЗСО, місцевими органами управління освітою та центральними інформаційними системами. Завдяки цьому зменшується дублювання звітності, підвищується точність даних і оперативність їх оброблення. Ця модель реалізує принцип «once only» (одноразового подання даних), що відповідає європейським підходам до цифрового врядування.

¹⁰ ПАК «АІКОМ». URL: <https://aikom.iea.gov.ua/>.

¹¹ Про затвердження Переліку наборів даних з питань повної загальної середньої освіти, які формуються засобами програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту»: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.09.2025 № 1246. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-pereliku-naboriv-danykh-z-pytan-povnoi-zahalnoi-serednoi-osvity-iaki-formuiutsia-zasobamy-prohramno-aparatnoho-kompleksu-avtomatyzovanyi-informatsiinyi-kompleks-osvitnoho-m>.

Сьогодні статистика у сфері ПЗСО перебуває на етапі активної цифрової трансформації: від системи звітних форм – до інтегрованої аналітичної моделі управління освітніми даними. У цьому процесі програмно-апаратний комплекс ПАК «АІКОМ» виконує функцію центрального інструменту збору, оброблення та аналізу освітньої інформації, що забезпечує оперативну аналітику, прогнозування динаміки освітньої мережі та підвищення ефективності використання ресурсів. Цифровізація статистики стає основою для переходу до доказового управління, де аналітичні дані використовуються для планування, прогнозування та оцінювання результативності освітньої політики.

Позашкільна освіта

Особливістю збору статистичних даних у сфері позашкільної освіти є її багатовимірність і поліструктурність, зумовлена різноманітністю форм, змісту й організаційних моделей освітнього процесу.

Важливо підкреслити, що в інституційній структурі ЄС не існує окремого рівня позашкільної освіти у тому вигляді, у якому він функціонує в Україні. У більшості європейських країн активності, подібні до українських гуртків, студій чи дитячо-юнацьких центрів, інтегровані у межі шкільної освіти як частина розширених програм виховання або позакласної діяльності. Натомість в Україні позашкільна освіта має самостійний інституційний статус і розгалужену мережу закладів різних типів – мистецьких, технічних, еколого-натуралістичних, туристсько-краєзнавчих, науково-дослідницьких тощо. Така структура забезпечує можливості для розвитку дітей і молоді поза межами формальної освіти та сприяє розширенню їхнього освітнього досвіду.

Збір статистичних даних у сфері позашкільної освіти в Україні також забезпечує ДНУ «ІОА», яка здійснює узагальнення відомостей за формою державного статистичного спостереження 1-ПЗ «Звіт про діяльність закладу

позашкільної освіти»¹² [20]. Цей інструмент дозволяє системно відстежувати кількість закладів, вихованців, педагогічних працівників, напрямів діяльності та охоплення дітей позашкільною освітою в розрізі регіонів. Дані форми 1-ПЗ інтегруються в єдину базу освітньої статистики, що забезпечує узгодженість показників із іншими рівнями освітнього моніторингу та підвищує достовірність національної звітності.

Ще однією характерною рисою системи позашкільної освіти є складність уніфікації статистичних даних, зумовлена різноманіттям організаційно-правових форм закладів. Позашкільні установи можуть функціонувати у сферах освіти, культури, спорту, молодіжної політики, громадського сектору та приватних ініціатив. Така міжгалузевість вимагає міжвідомчої координації та інтеграції інформації з різних джерел, що підкреслює необхідність створення єдиної комплексної моделі статистичного обліку позашкільної освіти. Крім того, регіональні відмінності суттєво впливають на напрями діяльності, структуру програм і профілі гуртків, що залежать від соціально-економічних умов, демографічних характеристик і культурних традицій конкретних територіальних громад.

У цьому контексті позашкільна освіта в Україні розглядається як важлива складова національної системи освіти, яка доповнює формальну освіту, сприяє розвитку ключових компетентностей дітей та молоді й забезпечує інклюзивність освітніх можливостей. Подальший розвиток її статистичної системи має базуватися на поєднанні кількісних і якісних підходів до збору даних, що дозволить комплексно оцінювати масштаби, ефективність і вплив позашкільної освіти на розвиток людського капіталу. Таким чином, позашкільна освіта в Україні є унікальним явищем, яке поєднує освітню функцію з культурно-ціннісною місією, відображаючи гуманітарну ідентичність українського освітнього простору та його відкритість до європейських орієнтирів.

¹² Про затвердження форм звітності з питань діяльності позашкільних навчальних закладів та інструкцій щодо їх заповнення: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2017 № 1016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0954-17#Text>.

Інклюзивна освіта

Особливості збору статистичних даних у сфері інклюзивної освіти полягають у необхідності поєднання педагогічних, соціально-психологічних та медико-реабілітаційних аспектів організації освітнього процесу. На відміну від інших освітніх сегментів, де основна увага зосереджена на кількісних показниках, інклюзивна освіта потребує якісно іншого рівня обліку – детального врахування індивідуальних освітніх потреб, особливостей розвитку дитини, типу підтримки, умов доступності середовища та результативності застосованих педагогічних і соціальних стратегій. Збір статистичних даних у цій сфері покликаний не лише фіксувати кількість учнів з особливими освітніми потребами (ООП), а й відображати динаміку створення інклюзивного середовища – наявність асистентів учителя, фахівців інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), використання спеціальних засобів навчання, адаптованих програм і індивідуальних освітніх планів.

Інформація про учнів з ООП міститься практично в усіх наборах даних і формах звітності інших рівнів освіти від дошкільної до професійної. Це забезпечує можливість простежити інклюзивний континуум освіти, тобто послідовний супровід дитини упродовж усього освітнього шляху.

Окремим джерелом офіційної статистики є форма державного статистичного спостереження 1-ІРЦ «Звіт інклюзивно-ресурсного центру»¹³ [21], збір та узагальнення якої здійснює ДНУ «ІОА». Ця форма дозволяє отримати розгорнуту інформацію про кількість дітей, які проходять психолого-педагогічну оцінку розвитку, потребують корекційно-розвиткової підтримки чи отримують консультаційні послуги. Таким чином, 1-ІРЦ є ключовим інструментом відображення взаємозв'язку між педагогічними, медичними та соціальними складовими інклюзивної системи.

¹³ Про затвердження форми звітності з питань діяльності інклюзивно-ресурсних центрів та Інструкції щодо її заповнення: наказ Міністерства освіти і науки України від 19.11.2024 № 1626. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1837-24#Text>.

Слід зауважити, що інклюзивна статистика в Україні має міжвідомчий характер, оскільки дані про осіб з ООП формуються не лише у системі освіти, а й у сферах охорони здоров'я, соціального захисту та реабілітації. Такий міжгалузевий підхід потребує гармонізації методологічних стандартів, інтеграції інформаційних ресурсів і створення єдиної цифрової бази інклюзивних даних, що дозволяє уникнути дублювання, забезпечити точність, повноту й оперативність обміну інформацією. У цьому контексті формування статистики щодо інклюзивної освіти розглядається не лише як адміністративний процес, а й як інструмент забезпечення рівного доступу до освіти для всіх дітей.

Важливо, щоб статистичні показники інклюзивної освіти відображали не лише кількість залучених учнів, а й якість інклюзивного середовища: рівень підготовленості педагогічних працівників, ефективність використання ресурсів, ступінь участі батьків і громади, а також результати соціалізації дітей з ООП. Саме тому сучасна методологія збору даних поступово переходить від формальної звітності до аналітичного моніторингу розвитку кожної дитини, що дозволяє оцінювати не лише наявність інклюзії, а й глибину її реалізації. У цьому розумінні статистика інклюзивної освіти перетворюється на інструмент гуманістичного пізнання, який не просто описує факти, а відображає ступінь зрілості суспільства у визнанні різноманіття як фундаментальної цінності.

Наразі у системі вищої та фахової передвищої освіти відсутня повноцінна статистична база щодо осіб з ООП. Відомості про таких здобувачів фіксуються лише в наборах даних ЄДЕБО, зокрема коли абітурієнт під час вступу користується пільгою, наприклад, як особа з інвалідністю. Водночас інші студенти з ООП, які не мають офіційного статусу пільговика, залишаються поза обліком, що створює суттєву інформаційну прогалину та ускладнює оцінювання реального рівня інклюзивності у цих сферах.

Професійна (професійно-технічна) освіта

Система статистики професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) в Україні функціонує як інституційний інструмент пізнання та відображення соціально-економічних процесів, що поєднують освіту, працю і розвиток людського капіталу. Вона виконує не лише облікові функції, а й відображає зміни у структурі зайнятості, професійній підготовці та кваліфікаційних потребах населення. Як складова державної статистичної системи, вона базується на мережі державних і відомчих форм звітності, що забезпечують збір даних про контингент здобувачів освіти, вступників, випускників, педагогічних працівників, фінансування та працевлаштування випускників.

Упродовж двох десятиліть статистики у системі П(ПТ)О зберігає структурні засади, сформовані наприкінці 1990-х – на початку 2000-х років, коли основна увага приділялася кількісному відтворенню параметрів галузі. Її методологічна база залишалася переважно описовою, орієнтованою на реєстрацію фактів, а не на аналітичне узагальнення чи прогнозування тенденцій розвитку. Така модель збору та представлення даних відповідала умовам попереднього етапу соціально-економічного розвитку, однак нині не узгоджується із сучасними європейськими підходами, що передбачають гармонізацію, сумісність і доказовість (evidence-based approach) освітньої статистики.

Нормативною основою звітності у сфері П(ПТ)О став наказ Держстату від 27 березня 2000 р. № 94 «Про затвердження форм державних статистичних спостережень з питань діяльності професійно-технічних навчальних закладів»¹⁴ [22]. Цим наказом було затверджено форми звітності № 1-2 (профтех). Наказом Держстату від 8 грудня 2000 р. № 9003/5121 було затверджено форму звітності № 3 (профтех)¹⁵ [23]. Ці форми протягом

¹⁴ Про затвердження форм державної статистичної звітності з питань професійно-технічної освіти та інструкцій щодо їх заповнення : наказ Державного комітету статистики України, Міністерства освіти і науки України від 03.08.2000 № 259/364. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0532-00#Text>.

¹⁵ Інструкція щодо заповнення державної статистичної звітності за формою № 3 (профтех) – «Зведений звіт про контингент учнів та слухачів професійно-технічних навчальних закладів» за календарний рік : наказ

тривалого часу забезпечували системний збір статистичних даних, але нині є застарілими за змістом і структурою, оскільки не враховують нових типів закладів, цифрових інструментів адміністрування та міжнародних класифікацій. Їхній переважно паперовий формат і обмежена інтероперабельність унеможливають інтеграцію в сучасну електронну екосистему державної статистики.

Прийняття у 2025 році Закону України «Про професійну освіту»¹⁶ [24] започаткувало оновлення методологічних засад статистики галузі. Закон визначив сучасну типологію закладів, механізми автономії, принципи компетентнісного навчання та результативно орієнтованого фінансування, а також передбачив створення електронних реєстрів, що відображатимуть не лише кількість, а й якість підготовки кадрів. Це потребує оновлення показників, класифікаторів і процедур збору даних та їх узгодження з європейськими стандартами.

Перехід до нової моделі супроводжується низкою викликів: розривами у динамічних рядах, проблемами ідентифікації закладів під час реорганізації, підвищеним навантаженням на суб'єктів звітування до впровадження нових цифрових інструментів. Ці труднощі мають перехідний характер і свідчать про трансформацію від адміністративного обліку до аналітичного управління, у межах якого дані використовуються як стратегічний ресурс розвитку.

Таким чином, статистика П(ПТ)О в Україні перебуває на етапі глибинної модернізації – переходу від традиційної облікової моделі до аналітичної системи прогнозування, де кількісні показники поєднуються з якісними, а цифрові дані використовуються для прийняття рішень і планування освітньої політики.

Організаційний механізм збору статистичних даних має ієрархічно-мережеву структуру, що забезпечує узгодженість дій на всіх рівнях. Первинний

Державного комітету статистики України, Міністерства освіти і науки України від 08.12.2000 № 900/5121. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/reg5121>.

¹⁶ Про професійну освіту : Закон України від 21.08.2025 № 4574-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text>.

збір даних здійснюють заклади П(ПТ)О, які формують звітність про здобувачів, персонал, результати навчання, матеріально-технічну базу та працевлаштування випускників. МОН України за підтримки ДНУ «ІОА» проводить аналітичну обробку, перевірку якості та інтеграцію даних до інформаційних систем. Держстат України здійснює узагальнення, верифікацію та публікацію офіційних даних. Такий механізм забезпечує системність, достовірність і порівнюваність показників, а також підвищує аналітичний потенціал освітньої статистики у сфері П(ПТ)О.

Фахова передвища освіта

Система статистики у сфері фахової передвищої освіти (далі – ФПВО) в Україні залишається однією з найменш інституційно врегульованих у загальній структурі освітньої статистики. Формально вона базується на взаємодії МОН як нормативно-методичного центру, закладів ФПВО як первинних респондентів, ДССУ, а також низки суміжних інституцій, діяльність яких регулюється законами України «Про освіту» та «Про фахову передвищу освіту»¹⁷ [25]. Декларована модель взаємодії створює уявлення про впорядковану систему з визначеними суб'єктами, компетенціями та інформаційними зв'язками. Однак за цією формальною конструкцією простежується дефіцит нормативної конкретизації: відсутні офіційно затверджені державні форми статистичної звітності саме для цього рівня освіти, а також спеціалізовані набори даних і методичні підходи, які б регламентували зміст, формат та періодичність збору інформації.

Фактичне наповнення статистичної системи ФПВО здійснюється переважно через ЄДЕБО, яка виконує функції технічного джерела обліку здобувачів освіти, працівників, спеціальностей і закладів. Дані з ЄДЕБО передаються до ДССУ під певним контролем МОН, однак цей контроль має обмежену ефективність: відсутні стандартизовані механізми верифікації,

¹⁷ Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>.

методологічного аудиту й узгодження показників між системами. Унаслідок цього статистика фахової передвищої освіти має фрагментарний характер: окремі дані не утворюють цілісної картини освітнього процесу.

Відсутність уніфікованих форм звітності та гармонізованих показників не дає змоги повноцінно оцінювати розвиток ФПВО як у межах національної системи, так і в порівнянні з європейськими індикаторами. Отже, українська статистична система у цьому сегменті перебуває у перехідному стані між адміністративним обліком та аналітичним підходом до управління, коли дані існують, але не функціонують як пізнавальний ресурс. Таким чином, статистика ФПВО потребує не лише технічного вдосконалення, а й методологічного оновлення – насамперед переходу від механічного збору інформації до створення аналітичної системи, орієнтованої на розвиток людського капіталу та підвищення якості управлінських рішень у сфері освіти.

Вища освіта

Статистика у сфері вищої освіти України має формально вибудовану структуру, однак її внутрішня архітектура також залишається суперечливою. Основним джерелом інформації є ЄДЕБО, яка виконує функцію накопичення, перевірки та передання агрегованих даних до ДССУ. На основі цих даних формується офіційна звітність про мережу закладів, чисельність студентів, аспірантів, викладачів, випускників і обсяги державного замовлення. ДССУ узагальнює показники, публікує зведену інформацію та здійснює передачу до міжнародних організацій (Eurostat тощо).

Попри зовнішню впорядкованість, система збору даних у вищій освіті позбавлена власних державних статистичних форм, затверджених у встановленому порядку, і фактично функціонує лише в межах ЄДЕБО. У цьому полягає її ключова парадоксальність: наявність централізованої бази не гарантує методологічної цілісності чи достовірності статистики. Контроль МОН за даними, що надходять із закладів вищої освіти, має адміністративно-реєстровий характер, а не аналітичний, і тому не завжди забезпечує повноту,

актуальність та гармонізацію інформації. На нашу думку, унаслідок цього показники, що надходять до ДССУ, залишаються нестандартизованими та не узгоджуються з класифікаційними рамками європейських систем освітньої статистики.

Відсутність офіційно затверджених наборів даних і форм звітності призводить до того, що освітня статистика у сфері вищої освіти втрачає аналітичну глибину й перетворюється на технічний облік реєстрових фактів щодо кількості студентів, дипломів, спеціальностей, без можливості комплексного аналізу якості освіти, мобільності чи інтеграції випускників з ринком праці. Гармонізація таких даних із європейськими показниками наразі відсутня, а взаємодія між ЄДЕБО, МОН і ДССУ залишається формальною, а не концептуальною.

Це свідчить про те, що система статистики вищої освіти перебуває у перехідному стані – між фіксацією фактів та аналітичним осмисленням тенденцій. ЄДЕБО виконує роль «технічної пам'яті» системи, але не її «аналітичного розуму». Для переходу до сучасної моделі доказового управління необхідно не лише вдосконалити цифрові інструменти, а й посилити їх аналітичну функцію, забезпечивши перетворення освітньої статистики на ефективний інструмент стратегічного планування.

Таким чином, виклики, що постають у сфері вищої освіти, є частиною ширшого процесу модернізації національної системи освітньої статистики.

Загалом, збір статистичних даних у сфері освіти базується на принципах системності, достовірності, регулярності та порівнюваності. Аналітичний етап збору статистичних даних передбачає узагальнення отриманої інформації, її перевірку на відповідність стандартам, а також формування висновків щодо стану освітньої системи. Особлива увага приділяється показникам охоплення навчанням, кадровому забезпеченню, матеріально-технічній базі, результатам навчальних досягнень та фінансуванню. На основі цих даних здійснюється оцінювання ефективності освітньої політики, прогнозування розвитку мережі закладів освіти та визначення пріоритетів модернізації освітнього процесу.

Важливим аспектом аналізу є дотримання міжнародних стандартів статистичної звітності, зокрема рекомендацій ЮНЕСКО, ОЕСР та Євростату, що забезпечує порівнюваність українських освітніх показників із даними інших країн. Це дозволяє здійснювати комплексний моніторинг якості освіти на глобальному рівні та визначати напрями інтеграції в європейський освітній простір.

Узагальнюючи результати аналізу, можна стверджувати, що сучасна система освітньої статистики України формується як комплексна, багаторівнева та науково обґрунтована інформаційно-аналітична інфраструктура, покликана забезпечити перехід від описової звітності до доказового (evidence-based) моделювання освітньої політики. Її концептуальним підґрунтям виступає інтеграція офіційної державної статистики, адміністративних даних і цифрових реєстрів у єдиний аналітичний простір, що функціонує на принципах системності, достовірності, релевантності та відтворюваності даних. Такий підхід відповідає сучасним теоретико-методологічним концепціям статистичного управління освітою, які розглядають дані як стратегічний ресурс державного розвитку та основу для формування прогностно-аналітичних моделей освітніх процесів.

Попри досягнутий прогрес, система освітньої статистики України потребує подальшої наукової стандартизації, інституційної узгодженості та аналітичної уніфікації. Необхідними напрямами вдосконалення є розбудова метаданих, створення інтегрованих моделей даних (data models), впровадження алгоритмів машинного аналізу та прогностної аналітики (predictive analytics), а також розширення міжвідомчої взаємодії на основі семантичної сумісності даних. Таким чином, система освітньої статистики України еволюціонує від механізму звітності до інтелектуальної аналітичної екосистеми, здатної підтримувати стратегічне планування освітньої політики, оцінювання якості освітніх послуг і науково обґрунтоване управління розвитком людського капіталу в умовах євроінтеграційних трансформацій.

Європейська система освітньої статистики: інституційна архітектура

Транскордонна співпраця у сфері статистики сприяє гармонізації національних статистичних систем, забезпечує порівнюваність даних та підтримує аналітичні дослідження освітніх систем. Для України, яка з червня 2022 року має статус країни-кандидата на вступ до ЄС, інтеграція у європейську статистичну систему є стратегічним пріоритетом.

Для України дослідження Європейської системи освітньої статистики (ЄСОС, англ. European System of Education Statistics, ESES) має стратегічне й методологічне значення, адже саме вона уособлює найвищий рівень узгодженості, прозорості та доказовості в управлінні освітніми даними. Аналіз ЄСОС дає змогу не лише зрозуміти, як Європа організовує освітню статистику, а й окреслити орієнтири для гармонізації української статистики зі стандартами ЄС.

Для України, що реалізує вектор інтеграції у спільний освітній простір ЄС, така аналітична робота має не лише технічний, а й концептуальний характер. Вона відображає перехід від обліково-звітної моделі до системного аналізу освіти як суспільного процесу. У цьому контексті дослідження ЄСОС формує методологічне підґрунтя для створення національної системи освітньої статистики, орієнтованої на доказову політику та європейські стандарти управління даними.

ЄСОС є не лише механізмом збору числових даних, а й інституційною моделлю узгодженого формування знань про освіту, що слугує підґрунтям для суспільного розвитку. Вона є результатом тривалої еволюції європейського підходу – від національних моделей статистичного обліку до наднаціональної системи гармонізованих стандартів, у межах якої статистика виступає універсальною мовою для порівняння освітніх систем різних країн. Таким чином, це не лише технічна, а й цивілізаційна архітектура, у якій точність вимірювань

поєднується з гуманістичною метою – забезпеченням рівного доступу до якісної освіти як ключової європейської цінності.

Інституційна побудова ЄСОС є прикладом гармонізованого поліцентризму, де наднаціональний рівень (Євростат) і національні статистичні служби співпрацюють на засадах довіри, спільних стандартів і колективної відповідальності. У цій системі Євростат виконує функції методологічного ядра, що встановлює стандарти, забезпечує порівнюваність і валідацію даних, тоді як національні статистичні інститути та міністерства освіти формують первинні показники і забезпечують їх контекстуальну інтерпретацію. Завдяки такій взаємодії створено єдину аналітичну інфраструктуру, у межах якої освітні дані поєднують локальний вимір із загальноєвропейською узгодженістю.

Архітектура освітньої статистики ЄС є відкритою системою взаємопов'язаних рівнів. Її верхній рівень становлять Європейська комісія, Європейський парламент і Рада ЄС, які визначають політичні пріоритети та стратегічні орієнтири, перетворюючи статистику на інструмент реалізації цілей сталого розвитку, цифрової трансформації та соціальної згуртованості.

На операційному рівні Євростат координує взаємодію між державами-членами, забезпечує гармонізацію через регламенти ЄС (зокрема № 223/2009¹⁸ [26], № 452/2008¹⁹ [27], № 912/2013)²⁰ [28] і впроваджує принципи достовірності, незалежності, конфіденційності та порівнюваності. На національному рівні діє складна мережа суб'єктів, зокрема статистичні органи, міністерства освіти, дослідницькі агентства, що формують дані у спільному аналітичному полі, де кожен показник проходить шлях від локального збору до узагальнення на європейському рівні. Освітня статистика підтримує реалізацію політик ЄС, зокрема стратегії «Європа 2020», Рамкової програми освіти та професійного навчання, а також моніторинг показників мобільності й якості освіти.

¹⁸ Regulation (EC) No 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/223/oj>.

¹⁹ Regulation (EC) No 452/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/452/oj>.

²⁰ Commission Regulation (EU) No 912/2013 of 23 September 2013 implementing Regulation (EC) No 452/2008 of the European Parliament and of the Council on the production and development of statistics on education and lifelong learning, as regards statistics on education and training systems. Official Journal of the European Union, L 252, 24.9.2013, p. 5–10. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/912/oj>.

Таким чином, ЄСОС є прикладом розвиненої інституційної екосистеми, у якій поєднано політичну волю, наукову методологію та технологічну культуру управління даними. Її архітектура відображає європейський підхід до пізнання суспільних процесів через дані та доказову аналітику. У цьому контексті ЄСОС – це не лише мережа органів і регламентів, а цілісне інформаційно-аналітичне середовище, у якому освітня статистика виступає інструментом моніторингу, узгодження та розвитку, перетворюючи дані на знання, а знання – на політику, засновану на доказах.

У структурному вимірі ЄСОС має багаторівневу організаційну побудову, що забезпечує цілісність збору, оброблення та поширення освітніх даних.

На наднаціональному рівні функціонують політичні та нормативні інституції ЄС – Європейський парламент, Рада ЄС та Єврокомісія, які, зокрема, через ухвалення регламентів і директив у сфері освіти та науки, визначають правову основу та стратегічні орієнтири розвитку статистики.

Центральний координаційний рівень представлений Статистичним управлінням Європейського Союзу (Євростат), яке виконує роль методологічного та аналітичного центру ЄСОС.

На національному рівні діє інтегрований комплекс інституцій: національні органи державної статистики, міністерства освіти та науки, а також інші уповноважені відомства, які здійснюють гармонізацію показників, забезпечують їх відповідність міжнародним класифікаціям і передають агреговані дані до Євростат.

Базовий рівень системи утворюють заклади освіти, освітні установи та національні електронні реєстри, які є первинними джерелами адміністративних і статистичних даних щодо контингенту здобувачів освіти, педагогічних кадрів, фінансування та результатів освітньої діяльності.

Результатом функціонування цих рівнів є формування гармонізованих європейських освітніх показників, які використовуються для аналітичної підтримки освітньої політики ЄС, міжнародних порівнянь, досліджень і стратегічного планування у сфері розвитку людського капіталу.

Схематично інституційна архітектура ЄСОС наведено на рис. 2.

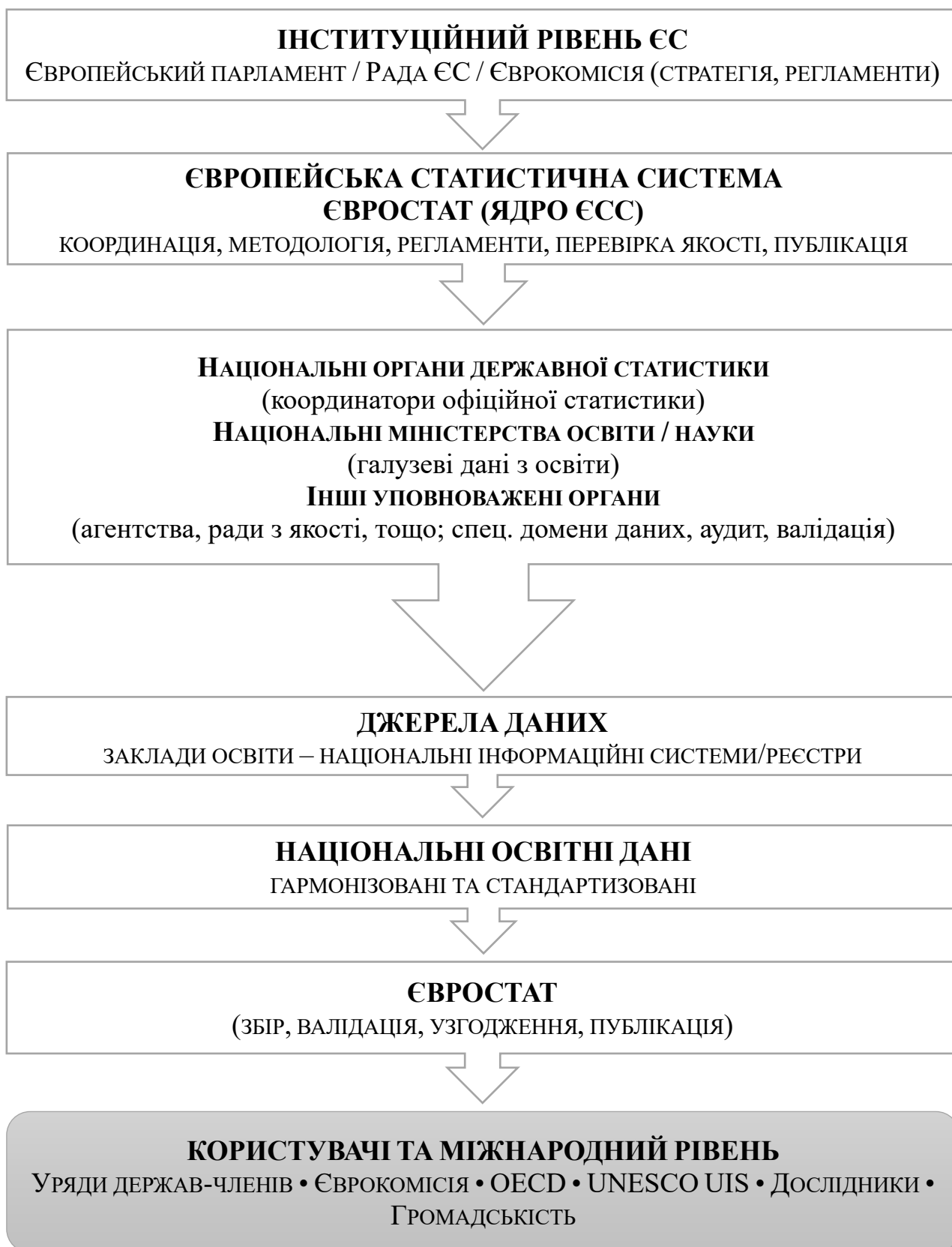

Рисунок 2 – Інституційна архітектура ЄСОС

Побудовано авторами за: [29–32].

ЄСОС не функціонує ізольовано, а є складовою ширшого епістемологічного простору – глобальної системи виробництва, інтерпретації та використання освітніх даних. Як інституційна підсистема міжнародної статистики, ЄСОС взаємодіє з Інститутом статистики ЮНЕСКО (UNESCO Institute for Statistics, UIS), Організацією економічного співробітництва та розвитку (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) та іншими міжнародними структурами, які забезпечують гармонізацію методів і класифікацій у світовому масштабі.

У цьому контексті ЄС виступає не лише споживачем міжнародних стандартів, а й активним учасником формування глобальних підходів до освітньої статистики, що згодом стають орієнтиром для інших регіонів світу. Участь у спільних ініціативах забезпечує інтеграцію ЄСОС у всесвітню мережу освітніх даних, де кожен показник має не лише емпіричне, а й концептуальне значення – як елемент глобального моніторингу сталого розвитку та людського потенціалу.

Міжнародна система освітньої статистики в європейському контексті є складною багаторівневою інституційною архітектурою, яка відіграє ключову роль у розробці міжнародних стандартів якості статистики. Вона об'єднує міжнародні та наднаціональні організації – UNESCO Institute for Statistics (UIS), Організацію економічного співробітництва та розвитку (OECD) та Статистичне управління Європейського Союзу (Eurostat).

UNESCO Institute for Statistics (UIS)²¹ [29], Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD)²² [30] та Статистичне управління Європейського Союзу (Eurostat)²³ [31] забезпечують збір, гармонізацію, аналіз та поширення статистичних даних, необхідних для порівняння національних систем освіти, розробки спільних індикаторів та оцінювання прогресу в досягненні цілей сталого розвитку і європейських стратегій розвитку освітніх систем.

²¹ SDG 4 Scorecard dashboard. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en/sdg4scorecard-dashboard>.

²² OECD. URL: <https://www.oecd.org/>.

²³ Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.

Розглянемо інституційну архітектуру системи освітньої статистики на прикладі зазначених вище міжнародних організацій.

UNESCO Institute for Statistics (UIS) – головний міжнародний орган зі збору та поширення статистики в галузі освіти, науки, культури та комунікацій. Заснований у 1999 році, UIS відповідає за щорічні опитування систем формальної освіти (Survey of Formal Education) у більш ніж 140 країнах, забезпечуючи глобальне охоплення країн як розвинених, так і країн з меншим статистичним потенціалом. Він розробляє методологічні керівництва та інструменти LASER (Learning assessment, Administrative data, Survey system, Expenditure data, Review and monitor progress), міжнародні стандарти та класифікації, а також надає технічну допомогу країнам для зміцнення їх статистичних можливостей²⁴ [32].

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development), заснована у 1961 році. Ця наднаціональна організація об'єднує 38 країн світу з високорозвиненою економікою, як от: більшість країн Євросоюзу, Швейцарія, Норвегія, США, Південна Корея, Австралія, Японія. OECD координує збір та аналіз освітньої статистики серед країн-членів цієї організації. Вона бере участь у спільній ініціативі UOE (UNESCO – OECD – Eurostat), розробляє аналітичні огляди та індикатори, публікує щорічний звіт «Education at a Glance»²⁵ [33], який став міжнародним стандартом освітнього моніторингу. Архітектура «Education at a Glance» складається з компонентів, які охоплюють фундаментальні напрями функціонування освітніх систем і включає чотири розділи:

Розділ 1. Результати діяльності навчальних закладів та вплив навчання (*Part A. The output of educational institutions and the impact of learning*). Розділ охоплює фундаментальний зріз освітньої системи – рівень залученості населення до освіти, структуру освітніх досягнень та динаміку участі в навчанні впродовж життя. Містить порівняльну статистику щодо освітніх

²⁴ Methods and Tools / Institute for Statistics (UIS). URL: <https://uis.unesco.org/en/methodology>.

²⁵ Education at a Glance 2025: OECD Indicators / OECD. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en>.

досягнень населення. Дає можливість оцінити освітню інклюзію та демографічні тенденції. Включає наступні блоки:

- освітній рівень населення;
- охоплення освітою;
- переходи між рівнями освіти;
- ранній розвиток і дошкільна освіта;
- нерівність доступу.

Розділ 2. Доступ до освіти, участь та прогрес (*Part B. Access to education, participation and progression*). Розділ аналізує склад учасників освітнього процесу, рівень освіти, який вони здобувають, терміни навчання і його результати. Охоплює такі питання: доступ до освіти, охоплення навчанням, переходи між рівнями освіти та завершення навчання. Включає такі блоки:

- Характеристика здобувачів освіти.
- Чим відрізняються системи дошкільної освіти в різних країнах світу?
- Хто, як очікується, здобуде вищу освіту?
- Який профіль студентів, що навчаються за кордоном?
- Який профіль студентів, що здобувають професійну освіту?
- Скільки студентів навчаються заочно?
- Наскільки успішними є студенти у завершенні навчання?

3. Фінансування освіти та ресурси (*Part D. Financial resources invested in education*). Розділ аналізує економічне функціонування освітніх систем, має виразну аналітичну спрямованість, яка полягає не лише у фіксації фінансових обсягів, а й у виявленні кореляцій між фінансуванням і якістю освітніх систем. Аналітична мета розділу полягає у виявленні закономірностей між рівнем фінансування освіти, структурою розподілу коштів та якістю освітніх результатів. Включає наступні блоки:

- витрати на освіту;
- джерела фінансування;
- фінансова автономія закладів освіти;

- інвестиції у вищу освіту;

4. Педагогічні кадри та умови праці в освіті (*Part D. Teachers, the learning environment and the organisation of schools*). Розділ аналізує кадрову структуру, умови праці та навантаження педагогів. Дозволяє порівнювати стабільність кадрового потенціалу, якість умов праці. Включає наступні блоки:

- кількість і структура педагогічних працівників;
- розподіл кадрів за рівнями освіти;
- рівень заробітної плати та соціальні гарантії;
- тривалість навчального процесу.

OECD відповідає за координацію збору даних у країнах, що не належать до ЄС, але є членами організації. Окрім щорічного звіту *Education at a Glance*, основними продуктами OECD є міжнародні дослідження (PISA, TALIS) та аналітичні бенчмарки – еталонні показники або стандарти. Роль бенчмарків в освітній статистиці полягає у формуванні об'єктивної системи оцінювання результативності освітніх систем, порівнюваності національних даних із міжнародними, у підтримці стратегічного управління освітою. OECD часто робить глибокі розрізи з акцентом на ефективність, економічні аспекти (витрати, рентабельність освіти) та працевлаштування випускників. OECD використовує стандартизовані визначення.

Як уже зазначалося, Євростат (Eurostat) – це статистичне управління Європейського Союзу. У сфері освіти він виконує роль координатора збору статистичних даних із країн-членів ЄС, країн-кандидатів та держав Європейської асоціації вільної торгівлі (EFTA, European Free Trade Association). Організація забезпечує адаптацію національних даних до спільних міжнародних стандартів, перевірку їх якості та поширення через бази даних ЄС²⁶ [34]. Євростат також працює з регіональними даними (NUTS) та відіграє ключову роль у реалізації Регламенту (EU) № 912/2013, який встановлює вимоги до статистики освіти та навчання. А саме, вимоги до якості

²⁶ Education and Training / Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>.

даних щодо систем освіти та навчання означають стандарт якості, який охоплює такі критерії: релевантність, точність, своєчасність і пунктуальність, доступність і чіткість, порівнюваність і узгодженість. Євростат робить акцент на агрегованих національних показниках, що регулярно оновлюються (UOE data, статистичні бази, теми – вступи, запис, персонал, фінанси), і на інтеграції даних з іншими євростатівськими джерелами (наприклад, Labour Force Survey для участі в навчанні). Крім того, Євростат координує діяльність технічних робочих груп (Education Statistics Working Group), які забезпечують методологічну узгодженість і підтримку національних звітних систем.

Узагальнену інституційну архітектуру міжнародної системи освітньої статистики наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Інституційна архітектура системи освітньої статистики

Організація	Роль у системі освітньої статистики	Географічне охоплення	Основні функції
UNESCO UIS	Головний міжнародний статистичний центр з освіти	Глобальний рівень	Збір даних, методологія, ISCED, Survey of Formal Education
OECD	Аналітичний та статистичний центр для країн-членів	Країни-члени OECD	Аналітика, Education at a Glance, участь у UOE
Eurostat	Координація статистики освіти в межах ЄС	Країни ЄС, EFTA, кандидати	Збір даних, адаптація до стандартів, публікація, регіональні дані (NUTS)

Складено авторами за: [32–34] ²⁷.

Крім виконання своїх основних функцій, UNESCO UIS, OECD та Eurostat реалізують спільну ініціативу UOE (UNESCO–OECD–Eurostat data collection)²⁸ [35], метою якої є забезпечення збору міжнародно порівнянних статистичних даних про системи формальної освіти²⁹ [36].

²⁷ Methods and Tools / Institute for Statistics (UIS). URL: <https://uis.unesco.org/en/methodology>; Education at a Glance 2025: OECD Indicators / OECD. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en>; Education and Training / Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>.

²⁸ UNESCO OECD Eurostat (UOE) joint data collection – methodology / Eurostat. URL: <https://surl.li/bwkqlc>.

²⁹ UNESCO-UIS / OECD / Eurostat. Manual on Concepts, Definitions, and Classifications. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1014465/13741415/uoe-manual-2024.pdf/f0509fec-9299-ffbb-61db-b74b0616f30b?t=1727278229151>.

Ініціатива охоплює всі рівні освіти і забезпечує узгодженість показників, що використовуються у звітах UIS, OECD та Eurostat.

Кожна з цих організацій відповідає за певну групу країн. А саме, Eurostat збирає та поширює дані з держав-членів ЄС, країн-кандидатів та країн ЕФТА, OECD збирає дані з інших країн OECD (таких як Австралія, Канада, Японія та Сполучені Штати), UNESCO UIS збирає дані з інших країн-учасниць³⁰ [35]. Дані після збору проходять спільну валідацію та обмін.

Основним методологічним документом є «Посібник зі збору даних UOE» («UOE Data Collection Manual»), який визначає правила збору, структуру таблиць та класифікації. Метою збору даних UOE щодо статистики освіти та навчання є надання міжнародно порівняних даних (здебільшого на національному рівні, з деякими висновками на субнаціональному рівні) щодо ключових аспектів формальних систем освіти та навчання, зокрема щодо участі та завершення програм (освітні витрати), а також вартості та виду ресурсів, виділених на освіту та навчання (витрати на освіту)³¹ [36].

Розподіл відповідальності між організаціями-партнерами в межах ініціативи UOE наведено в табл. 2.

Таблиця 2 – Розподіл відповідальності в межах ініціативи UOE

Організація	Група країн	Основні завдання у межах UOE
Eurostat	Країни ЄС, ЕФТА, кандидати	Збір, перевірка та передача даних до OECD та UIS
OECD	Країни-члени, не охоплені Eurostat	Збір даних та їх узгодження
UNESCO UIS	Інші країни світу	Збір базових даних, технічна підтримка, гармонізація

Складено авторами за: [31–34]³².

³⁰ UNESCO OECD Eurostat (UOE) joint data collection – methodology / Eurostat. URL: <https://surl.li/bwkqlc>.

³¹ UNESCO-UIS / OECD / Eurostat. Manual on Concepts, Definitions, and Classifications. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1014465/13741415/uoe-manual-2024.pdf/f0509fec-9299-ffbb-61db-b74b0616f30b?t=1727278229151>.

³² Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>; Methods and Tools / Institute for Statistics (UIS). URL: <https://uis.unesco.org/en/methodology>; Education at a Glance 2025: OECD Indicators / OECD. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en>; Education and Training / Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>.

Підсумовуючи, можна зазначити, що міжнародна система освітньої статистики утворює єдину когнітивну мережу, у якій кожна інституція виконує свою унікальну, але взаємодоповнювальну роль. UNESCO Institute for Statistics (UIS) задає концептуальні рамки й глобальні стандарти класифікацій, виступаючи джерелом епістемологічної єдності світової освітньої статистики. Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) формує аналітичну інфраструктуру, яка надає даним інтерпретаційний зміст, пов'язуючи освітні показники з економічними, соціальними та культурними параметрами розвитку. Eurostat, у свою чергу, реалізує нормативно-правову й методологічну складову цієї системи в межах ЄС, забезпечуючи практичну гармонізацію даних, їхню сумісність і достовірність на міждержавному рівні. Таким чином, ці три організації не просто співіснують, а утворюють функціональну тріаду, у якій народжується новий тип знання – глобально узгоджене уявлення про освіту як універсальну цінність людства.

Європейська система освітньої статистики у цій тріаді виступає регіональним втіленням універсальних принципів UNESCO, адаптованих до правової, політичної й цифрової логіки ЄС. Вона демонструє, як глобальні стандарти можуть набувати конкретної форми в межах інтеграційного простору, де правова регламентація, технологічна інновація та методологічна точність поєднуються в єдину систему. У цьому контексті ЄСОС являє собою модель співбуття знань і політики, у якій статистика стає мовою міжнародної довіри, а освітні дані основою глобальної солідарності в досягненні цілей сталого розвитку.

Порівняльний аналіз методологічних підходів до збору, структурування й поширення освітніх даних

Основними цілями освітньої статистики є:

- підтримка планування освітньої політики;
- моніторинг якості освіти;
- забезпечення прозорості та порівнюваності між країнами;
- оцінювання ефективності реформ;
- обмін інструментами та передовими практиками провідних статистичних систем.

До основних аспектів освітньої статистики віднесено³³ [10]:

– Збір даних: збір первинної статистичної інформації про систему освіти та ринок праці, а також обробка деперсоналізованої інформації про здобувачів освіти.

– Аналіз показників: аналіз статистичних показників, що відображають стан системи освіти, наприклад, результати моніторингових досліджень якості освіти.

– Методологія: розробка методів збору, оброблення та аналізу статистичної інформації у сфері освіти, що погоджується з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

– Застосування: освітня статистика використовується для узагальнення інформації про процеси, що відбуваються в освітній сфері, та для прийняття рішень на основі цих даних.

Євроінтеграційний поступ вимагає від України приділяти дедалі більше уваги гармонізації національної системи збору статистичних даних у сфері освіти з відповідними європейськими стандартами. Особливої актуальності це завдання набуває в умовах реформування освітньої політики України, потреби

³³ Про освіту: Закон України від 31.10.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

у прозорості та доказовості прийнятих рішень, а також необхідності обміну даними та звітування перед міжнародними партнерами.

Відповідно до зобов'язань України, а саме додатку XXIX до глави 5 «Статистика», передбачених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом³⁴ [37], Україна має забезпечити поступову адаптацію системи освітньої статистики до вимог Європейської системи статистики освіти. Це, своєю чергою, вимагає перегляду й узгодження понятійного апарату як логічно організованої системи термінів, понять, категорій, які використовуються в освітній галузі. Зокрема, важливим з точки зору синхронізації статистичних даних національної і європейської систем освіти є узгодження термінології освітніх показників, що охоплюють усі рівні освіти – від дошкільної до інклюзивної.

Вважаємо доцільним здійснити порівняльний аналіз національної термінології з категоріями, що використовуються в європейських системах збору та обробки освітніх даних.

OECD

У контексті дослідження інституційної архітектури Європейської системи освітньої статистики ми здійснили порівняльний аналіз термінологічного апарату, використаного у державних формах статистичної звітності, та відповідних понять і класифікацій, застосовуваних у звітності OECD. Такий аналіз дозволяє виявити принципові методологічні розбіжності між українською та європейською системами збору та інтерпретації освітніх даних, що є важливою передумовою для їх подальшої гармонізації.

Класифікація рівнів освіти в обох системах має певні відмінності. У системі OECD застосовується Міжнародна стандартна класифікація освіти (ISCED 2011), що є чітко структурованою ієрархічною системою, яка забезпечує зіставлюваність показників між країнами. В українській

³⁴ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page#Text.

статистичній практиці класифікація рівнів освіти ґрунтується на національних стандартах, які не завжди повністю узгоджуються з міжнародними, особливо у частині початкової та базової середньої освіти. Це зумовлює певні труднощі під час безпосереднього порівняння відповідних показників.

Одиниці виміру в обох системах також різняться. У системі OECD поєднуються показники, подані в кількості осіб (headcount), із показниками, розрахованими у перерахунку на повну зайнятість (FTE – full-time equivalent), особливо щодо вчителів і персоналу. Українські державні форми статистичної звітності оперують переважно показниками у вигляді кількості осіб (headcount). Крім того, у звітності OECD широко застосовуються фінансові показники, подані як у національній валюті, так і в еквівалентах за паритетом купівельної спроможності (PPP – purchasing power parity), що дає змогу здійснювати глибші та більш зіставні аналітичні оцінки.

Фокус та призначення статистичної інформації також відрізняються. Так, система OECD має аналітико-порівняльну спрямованість і використовується для дослідження структури освітніх систем, оцінки ефективності, доступності та якості освіти у міжнародному контексті. Державні форми статистичної звітності України мають переважно регуляторний та обліковий характер, зорієнтований на управлінські потреби, зокрема, на облік контингенту, кадрового складу та мережі закладів освіти.

Структура та цільове призначення звітності також характеризуються суттєвими відмінностями. Звітність OECD (UOE) спрямована на збирання та узагальнення міжнародної порівняльної статистики у сфері освіти, зокрема щодо кількості учнів, педагогів, фінансування та рівнів досягнень. Натомість мета державних форм статистичної звітності полягає в адміністративному обліку учнів, педагогічних працівників, класів та матеріально-технічної бази для формування державної статистики та ухвалення управлінських рішень органами МОН та ДССУ.

Рівень агрегації даних у цих двох системах істотно відрізняється. У системі OECD базовою одиницею аналізу є країна, а зведені національні дані

передаються до міжнародних організацій – OECD, Eurostat та UNESCO. В українській практиці статистична інформація збирається на рівні окремого закладу освіти (школи), після чого передається до територіальних підрозділів, а згодом – до Міністерства освіти і науки України та ДССУ.

Періодичність збору також має різні акценти. У системі OECD статистика формується щорічно, але з використанням референтного року, що передуює звітному (T-1). Тоді як в Україні звітність за державними формами подається щорічно станом на початок навчального року.

Відрізняються й формати представлення даних. Європейська система UOE використовує стандартизовані анкети (Education Forms A, B, C) та структуровані дані у форматах CSV або XML, що відповідають вимогам міжнародних баз даних. Українська звітність базується на уніфікованих державних формах, що подаються у вигляді таблиць у форматах XLS або XML.

У національній та міжнародній статистиці освіти спостерігаються помітні відмінності у термінології, що відображає різні підходи до класифікації закладів, форм навчання та організаційних характеристик. В українській системі використовується термін «заклад загальної середньої освіти (ЗЗСО)», який позначає установи, що забезпечують здобуття початкової, базової та повної загальної середньої освіти. У статистиці OECD для позначення аналогічних об'єктів застосовуються терміни «educational institution» або «school». При цьому поняття «school» у міжнародному контексті є ширшим: воно охоплює не лише державні, а й приватні та спеціалізовані заклади, що відрізняє його від більш вузького національного поняття «ЗЗСО».

Класифікація типів закладів також має суттєві відмінності. В Україні розрізняють ліцеї, гімназії та школи I–III ступенів, тоді як у системі OECD використовується класифікація, заснована на міжнародному стандарті ISCED, яка розподіляє заклади відповідно до рівнів освіти – початкової (primary), базової середньої (lower secondary) та старшої середньої (upper secondary).

Таким чином, у міжнародній практиці не застосовуються національні назви типів закладів, а ключовим критерієм виступає освітній рівень.

Форма власності закладів у національній статистиці поділяється на державну, комунальну та приватну. У звітності OECD застосовується поняття «ownership», яке передбачає більш детальну диференціацію приватних закладів за ступенем їх фінансування: розрізняються державні, приватні з державною підтримкою (government-dependent private) та незалежні приватні (independent private) заклади.

Ще однією відмінністю є врахування мовної політики. У звітності OECD прямий аналог цього показника відсутній, оскільки облік мови навчання не є обов'язковим; подібна інформація зазвичай враховується лише в окремих багатомовних країнах, таких як Бельгія чи Швейцарія. Натомість державні форми статистичної звітності містять обов'язковий показник щодо мови навчання, що є важливим елементом для багатомовного освітнього простору країни.

Також відрізняється класифікація форм навчання. В українській системі розрізняють денну, вечірню та заочну форми. У міжнародній звітності використовується термін «mode of attendance», що передбачає більш узагальнені категорії – «full-time» та «part-time». Зокрема, в окремих країнах OECD існує практика часткової зайнятості учнів у середній школі, що відображає гнучкіші моделі залученості здобувачів освіти до процесу навчання.

Таким чином, термінологічні розбіжності між національними державними формами статистичної звітності та міжнародною системою OECD / UOE відображають не лише понятійні та організаційні відмінності, але й різні концептуальні підходи до класифікації та опису освітніх явищ.

У національній та міжнародній освітній статистиці існують суттєві відмінності в термінології, які відображають різні підходи до опису кадрового складу, контингенту учнів, рівнів освіти, матеріально-технічного забезпечення та спеціальних освітніх категорій. Щодо кадрового складу, державні форми

статистичної звітності оперують категоріями «педагогічні працівники», «вчителі», «керівник закладу (директор)», «сумісники» та «непедагогічний персонал». У системі OECD для позначення аналогічних груп використовуються терміни «teaching staff», «teachers», «school head» або «principal», «part-time teachers» та «non-teaching staff». Важливою відмінністю є чітке розмежування між педагогічним та непедагогічним персоналом у звітності OECD. Зокрема, адміністративні та технічні працівники відносяться до категорії «non-teaching staff», тоді як в українських формах такі дані часто подаються в узагальненому вигляді. Крім того, OECD широко застосовує показники у перерахунку на повну зайнятість (FTE), що дозволяє точніше оцінювати кадрові ресурси.

Окремо слід зазначити, що у системі освітньої статистики OECD використовується поняття «leavers from the teaching profession» – педагогічні працівники, які залишили професію внаслідок виходу на пенсію, зміни сфери зайнятості, професійної міграції або тривалої перерви у трудовій діяльності. Цей показник є важливим для оцінювання кадрової стабільності та прогнозування потреб у педагогічних кадрах. В українській системі державної статистичної звітності прямий аналог такого показника відсутній. Наявні форми враховують лише кількість прийнятих і звільнених педагогічних працівників за адміністративними підставами (за власним бажанням, у зв'язку з виходом на пенсію, скороченням штату тощо), однак не передбачають відстеження подальшої професійної траєкторії звільнених осіб.

У частині контингенту учнів також спостерігаються сутнісні відмінності. Українська статистика використовує показники кількості учнів на початок навчального року, прийому до 1 класу, випускників 11(12) класу, учнів з особливими освітніми потребами та тих, хто відвідує групи продовженого дня або інтернати. У системі OECD відповідно використовуються терміни «enrolment (headcount)», «new entrants (ISCED 1)», «graduates (upper secondary)», «students with special needs (SEN)» та «boarding facilities / extended services». Хоча деякі показники мають пряму відповідність, у звітності OECD

використовується більш деталізований розподіл – наприклад, за віком, статтю чи типом програми.

Класифікація освітніх рівнів в українській та міжнародній статистиці також має відмінності. Початкова школа (1–4 класи), базова (5–9 класи) та старша (10–11/12 класи) в українській системі загалом відповідають рівням ISCED 1, ISCED 2 та ISCED 3 відповідно. Проте тривалість окремих рівнів в Україні може відрізнятися від середньоевропейської практики. Крім того, у системі OECD рівень ISCED 3 чітко поділяється на загальну та професійну програми (*general vs vocational*), тоді як в Україні перехід на профільне навчання у загальній середній освіті заплановано на 2027–2028 н. р. згідно з планом реалізації реформи «Нова українська школа». Окремо варто зазначити, що спеціальні школи та школи-інтернати в OECD часто враховуються як окремі програми в межах відповідного ISCED-рівня.

Матеріально-технічне забезпечення також представлено по-різному. Державні форми статистичної звітності включають дані про кількість класних кімнат та забезпеченість комп'ютерами, тоді як у звітності UOE ці показники не є обов'язковими. Деякі країни OECD збирають подібну інформацію для внутрішнього аналізу або через окремі опитування, зокрема PISA чи TALIS. Натомість OECD приділяє значну увагу фінансовим показникам, інтегруючи їх у статистичну базу за джерелами та функціями фінансування. В Україні ж ці дані подаються у фінансових формах, окремо від освітньої статистики.

Ще однією сферою, у якій спостерігаються помітні відмінності, є спеціальні категорії та нові освітні практики. Українська система звітності фіксує кількість дітей, які навчаються мовами національних меншин, тоді як у системі OECD прямого аналога цьому показнику немає, і подібна інформація зазвичай міститься лише в аналітичних або якісних оглядах. Питання дистанційного навчання та інклюзивної освіти отримали особливу увагу в міжнародній статистиці після 2020 року. OECD запровадила змінні, що описують дистанційні форми навчання, а також стандартизувала категорії

інклюзивної освіти (inclusive education, mainstreaming SEN) для забезпечення порівнюваності між країнами.

Eurostat

Понятійний апарат та термінологічна база державних форм статистичної звітності України істотно відрізняються від тих, що застосовуються у європейській статистичній системі Eurostat. Ці відмінності зумовлені як різними методологічними підходами до збору та структурування освітньої інформації, так і специфікою організації освітніх систем, класифікаційних стандартів і управлінських цілей. Розглянемо відмінності детальніше.

В українській практиці основним об'єктом обліку виступає заклад загальної середньої освіти, що визначається як установа, яка забезпечує здобуття початкової, базової та повної загальної середньої освіти. У системі Eurostat базовим поняттям є освітня установа (educational institution), що охоплює ширший спектр закладів, включно з державними, приватними, спеціалізованими та альтернативними формами організації навчального процесу. Класифікація типів закладів в українській системі спирається на національні категорії – школа I–III ступенів, гімназія, ліцей тощо, тоді як у європейській статистиці вона здійснюється на основі міжнародного стандарту ISCED, який забезпечує уніфікацію рівнів освіти та дозволяє зіставляти показники між країнами. Таким чином, у звітності Eurostat не використовуються національні назви типів закладів, а ключовим критерієм класифікації є рівень освіти.

Відмінності простежуються і в термінології, що стосується контингенту учнів. Державні форми статистичної звітності зосереджуються на обліку кількості учнів на початок навчального року, кількості новоприйнятих до першого класу та випускників, а також фіксують окремі показники щодо учнів з особливими освітніми потребами. У системі Eurostat понятійний апарат більш деталізований і стандартизований: використовуються чіткі категорії для опису набору учнів, вступників і випускників, із розподілом за віком, статтю,

типом програми та рівнем ISCED. Особлива увага приділяється динаміці руху учнів, включно з показниками переходів між рівнями освіти та показниками охоплення, що дозволяє будувати комплексні порівняльні статистичні моделі.

Кадровий склад у державній звітності подається через узагальнені категорії педагогічних працівників, учителів, керівників закладів та непедагогічного персоналу, причому остання категорія часто не деталізується. У звітності Eurostat застосовується чітке розмежування між викладацьким персоналом, адміністрацією та допоміжними працівниками, а облік здійснюється як у кількісному вираженні, так і з урахуванням перерахунку на повну зайнятість (Full-Time Equivalent, FTE). Такий підхід дозволяє оцінювати кадрові ресурси системи освіти не лише в абсолютних величинах, а й у термінах ефективного навантаження та участі персоналу.

Суттєвими є розбіжності й у сфері фінансової та матеріально-технічної статистики. Державні форми звітності містять показники щодо матеріально-технічного забезпечення закладів, зокрема кількості класних кімнат та комп'ютерів, але не охоплюють фінансові дані, які подаються в інших формах. У системі Eurostat фінансові показники є невід'ємною частиною освітньої статистики. Вони включають дані про витрати на освіту за джерелами фінансування та за напрямками використання, що дає змогу проводити глибокий порівняльний аналіз ефективності систем освіти в різних країнах. Матеріально-технічні показники в європейській статистиці збираються вибірково або через додаткові дослідження, зокрема у межах програм PISA чи спеціалізованих опитувань.

Особливістю української статистичної звітності є включення параметрів, пов'язаних із мовою навчання, що відображає мовну багатоманітність освітнього простору. У звітності Eurostat таких обов'язкових показників немає, а мовні аспекти враховуються лише в окремих багатомовних країнах або у спеціальних аналітичних оглядах. Крім того, державна система збору освітніх даних в Україні традиційно має адміністративно-обліковий характер, спрямований на забезпечення управлінських потреб, тоді як

європейська статистична система зорієнтована на порівняльний та аналітичний підхід, стандартизований на основі ISCED та спільних методологічних принципів.

Отже, порівняння термінологічних систем державних форм статистичної звітності України та європейської системи Eurostat демонструє суттєві концептуальні, структурні та функціональні відмінності. Вони відображають різницю між національною моделлю освітньої статистики, зорієнтованою на управлінський облік, та європейською – орієнтованою на аналітичну інтерпретацію, уніфікацію та міжнародну порівнянність освітніх показників.

UNESCO

Порівняння державних форм статистичної звітності України із системою збору та класифікації даних, яку застосовує UNESCO Institute for Statistics (UIS), дає змогу виявити як структурні та термінологічні відмінності, так і потенційні напрями інтеграції української статистики до глобального освітнього простору.

Система UIS є головним міжнародним джерелом офіційних порівняльних статистичних даних у сфері освіти. Її понятійний апарат базується на Міжнародній стандартній класифікації освіти (ISCED), яка забезпечує уніфікацію підходів до класифікації рівнів освіти, типів закладів, програм та учасників освітнього процесу. Державні форми статистичної звітності України натомість спираються на національні категорії, що відображають внутрішню структуру системи загальної середньої освіти. Рівні освіти визначаються відповідно до законодавчо закріплених освітніх ступенів (початкова, базова середня, старша), тоді як у системі UIS використовується універсальна ієрархічна модель ISCED, що дозволяє здійснювати міжнародні порівняння незалежно від національних особливостей.

Важливим елементом, який відрізняє UIS від державних форм статистичної звітності, є широта охоплення та системність збору даних.

Українська статистика зорієнтована переважно на адміністративно-облікові показники: чисельність учнів, кількість педагогічних працівників, мережу закладів, матеріально-технічне забезпечення. UIS, окрім цих базових параметрів, охоплює значно ширший спектр даних – показники участі в освіті за віковими групами, дані про охоплення дошкільною, середньою та вищою освітою, статистику випускників і переходів між рівнями, показники освітніх досягнень, гендерної рівності, фінансування, а також міжнародні індикатори якості освіти. Такий підхід дозволяє аналізувати не лише структурні характеристики освітніх систем, а й оцінювати їх ефективність та відповідність міжнародним цілям сталого розвитку (SDG 4).

Методологічно система UIS базується на централізованому зборі агрегованих національних даних, які подаються відповідними статистичними та освітніми органами країн. Ці дані проходять стандартизовану перевірку та інтегруються у глобальну базу, що забезпечує їх зіставність і достовірність. Державні форми статистичної звітності України, натомість, функціонують у межах відомчо-адміністративної моделі, коли інформація надходить безпосередньо від закладів освіти до органів державної статистики та профільних міністерств і використовується насамперед для внутрішнього управління системою освіти. Такий підхід забезпечує високу деталізацію даних, проте не завжди відповідає вимогам міжнародної стандартизації.

Суттєвими є також відмінності у термінології та класифікаціях. У системі UIS чітко визначені категорії педагогічного персоналу, учнів, випускників, фінансових потоків, рівнів і типів освітніх програм. В українських формах терміни часто мають національну специфіку і не завжди мають прямі відповідники у міжнародних класифікаціях. Наприклад, поділ шкіл за ступенями (I–III) не повністю узгоджується зі структурою ISCED, а облік педагогічних працівників не враховує показники у перерахунку на повну зайнятість (FTE), які є стандартом у звітності UIS.

Особливу увагу UIS приділяє фінансовій статистиці освіти. Вона охоплює джерела фінансування, функціональні напрями витрат, розподіл за

рівнями освіти та типами програм. Ці показники збираються в уніфікованому форматі, що дозволяє здійснювати міжнародні порівняння інвестицій в освіту. У державних формах статистичної звітності України фінансові аспекти здебільшого не відображені; відповідна інформація подається через інші форми звітності, що ускладнює інтеграцію з міжнародними базами даних.

Важливою відмінністю є також підхід до мовних та інклюзивних показників. Українські державні форми звітності містять дані про мову навчання та кількість учнів з особливими освітніми потребами, що відповідає національній політиці багатомовності та інклюзії. UIS, своєю чергою, подає інформацію про інклюзивну освіту в уніфікованих категоріях і зосереджується на участі різних соціальних груп у здобутті освіти, але не враховує мовні показники як обов'язкові.

Порівняльний аналіз методологічних підходів до збору, структурування й поширення освітніх даних в Україні та в країнах Європейського Союзу свідчить про різний рівень інституційної зрілості, стандартизації й цифрової інтеграції цих процесів. Європейська модель освітньої статистики, що базується на UOE methodology (UNESCO–OECD–Eurostat data collection), має високий ступінь методологічної уніфікації, чітку ієрархію класифікаційних стандартів (ISCED 2011, ISCO-08, NUTS, ISCED-F 2013) та узгоджені процедури збору даних через національні статистичні служби. Вона характеризується системним підходом до управління даними, коли кожен показник супроводжується метаданими, визначенням понять, алгоритмами розрахунку, одиницями виміру та форматами обміну (SDMX, XML). Особливістю є інтеграція освітньої статистики до більш широких соціально-економічних індикаторів, що забезпечує можливість кроссекторального аналізу (освіта – ринок праці – добробут – демографія).

Українська методологічна система освітньої статистики історично формувалась у межах державної звітності адміністративного типу, де пріоритет надавався агрегованим даним і паперовим формам звітності. Основні нормативні акти – Закон України «Про офіційну статистику» (2022) та

підзаконні накази МОН і ДССУ – визначають процедури збору, але не встановлюють повного методологічного циклу обігу даних (data life cycle), характерного для європейських практик. На відміну від ЄС, де дані збираються на інституційному рівні через національні статистичні інститути, в Україні переважає галузева модель, коли відповідальність за збір, перевірку та верифікацію показників розподілена між ДССУ, МОН і підпорядкованими установами (зокрема ДНУ «ІОА»).

Європейська система орієнтується на відкритість і повторне використання даних (Open Data / FAIR principles), що реалізується через централізовані портали Eurostat, OECD Data, Education at a Glance та інші ресурси, які забезпечують доступ користувачів до мікроданих і візуалізованих аналітичних наборів. В Україні, хоча ПАК «АІКОМ» та ЄДЕБО створюють технологічну основу для автоматизованого збору, проте публічний доступ до освітніх даних залишається обмеженим, а аналітичне поширення інформації здебільшого здійснюється у формі узагальнених щорічних звітів.

Отже, ключовою відмінністю є перехід європейських систем від адміністративної звітності до динамічного, стандартизованого управління освітніми даними, що базується на принципах інтероперабельного управління даними (interoperable data governance), машиночитних структур (machine-readable structures) та політики, заснованої на доказах (evidence-based policy-making). Для України пріоритетними завданнями є запровадження уніфікованих метаданих за стандартом SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange), гармонізація показників з ISCED, посилення ролі наукової аналітики у валідації даних і створення відкритих освітніх дата-платформ, що забезпечать інтеграцію до Європейської статистичної системи.

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що система освітньої статистики України формується як багаторівнева аналітично-інформаційна екосистема, у межах якої поєднано державну статистику, адміністративну звітність і цифрові реєстри в єдиний контур управління освітніми даними. Її основу становить взаємодія Державної служби статистики України, Міністерства освіти і науки України та ДНУ «Інститут освітньої аналітики», які забезпечують методологічну, нормативно-правову та технічну координацію процесів збору, оброблення й поширення освітньої інформації. Формування ієрархічної моделі, що охоплює державний, галузевий і регіональний рівні, дало змогу забезпечити системність та узгодженість потоків даних, а впровадження ПАК «АІКОМ» започаткувало перехід від формової до реєстрової, автоматизованої моделі збору інформації в режимі реального часу.

2. Сформульовано концепцію національної освітньої статистики як динамічної когнітивно-аналітичної системи, що поєднує функції обліку, контролю, прогнозування та наукової інтерпретації освітніх процесів. Визначено, що на сучасному етапі відбувається еволюція від «звітності як обов'язку» до «аналітики як мислення», коли дані перетворюються на інструмент формування політики, заснованої на фактах. Вперше доведено науковий взаємозв'язок між державною статистикою та адміністративною звітністю, що формує підґрунтя для створення єдиного освітнього дата-середовища, узгодженого зі стандартами Європейської статистичної системи (ESS).

3. Виявлено, що європейська система освітньої статистики функціонує як багаторівнева інституційна архітектура, що забезпечує методологічну єдність збору, перевірки та поширення міжнародно порівняних даних. Її основу становлять UNESCO Institute for Statistics (UIS), OECD та Eurostat, об'єднані в ініціативу UOE, яка формує уніфікований цикл обігу освітніх

даних – від збору до аналітичної інтерпретації. У межах цієї архітектури поєднуються нормативна, аналітична й пізнавальна функції: UIS визначає глобальні стандарти, OECD забезпечує аналітичну інтерпретацію, а Eurostat здійснює методологічну гармонізацію та правове унормування статистики в межах ЄС.

4. Узагальнено функціональні ролі міжнародних організацій у сфері освітньої статистики та обґрунтовано європейську модель як еталонну структуру багаторівневого управління освітніми даними. Запропоновано інтеграційний підхід до гармонізації української системи з моделлю UOE, який передбачає не лише імплементацію стандартів ISCED, ESS і SDMX, а й концептуальне переосмислення принципів управління даними відповідно до моделі data governance, у межах якої освіта розглядається як частина єдиного статистичного простору сталого розвитку.

5. Порівняльний аналіз української та європейської систем освітньої статистики виявив відмінності у методологічній побудові, принципах валідації та структурі метаданих. Європейська модель, що спирається на UOE, ISCED-2011 та стандарти ESS, забезпечує повний методологічний цикл – від збору первинних даних до аналітичного узагальнення, із використанням метаданих, розрахункових індикаторів і цифрових форматів, придатних для машинного оброблення. Натомість українська система зберігає адміністративно-облікову логіку, орієнтовану передусім на внутрішні управлінські потреби, без повної реалізації концепції data life cycle та міжвідомчої інтеоперабельності.

6. Обґрунтовано перспективи концептуальної еволюції національної освітньої статистики – від адміністративної звітності до інтелектуальної аналітики, заснованої на принципах FAIR-даних (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable), багаторівневої валідації та відкритої методології. Запропонована модель методологічної гармонізації поєднує стандарти ISCED, SDMX та ESS з національними цифровими платформами (ПАК «АІКОМ», ЄДЕБО), утворюючи інтегрований освітньо-аналітичний простір. Її реалізація створює підґрунтя для порівнюваності, достовірності та відкритості

українських освітніх даних у межах європейського статистичного простору, що є ключовою умовою повноцінної інтеграції України до спільної європейської освітньої політики.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Осауленка О. Г., Горобець О. О. Проблеми та перспективи імплементації великих даних в офіційну статистику України в умовах воєнного стану. *Сучасна статистика* : матеріали XX Міжнар. наук.-практ. кон. з нагоди Дня працівників статистики. Київ : Інформаційно-аналітичне агентство, 2022. С. 26–31. URL: <https://www.researchgate.net/publication/368275324>.
2. Статистичне моделювання факторів формування якості зайнятості в Україні / О. С. Корепанов та ін. *Бізнес Інформ*. 2022. № 1 С. 172–178. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-172-178>.
3. Осауленка О. Г., Горобець О. О. Імплементація інструментарію Smart-статистики в офіційну статистику. *Статистика України*. 2023. Т. 100. № 1. С. 7–18. DOI: [https://doi.org/10.31767/su.1\(100\)2023.01.01](https://doi.org/10.31767/su.1(100)2023.01.01).
4. Ковтунець В. Формування стратегії розвитку освітньої статистики в Україні. *Освітня аналітика України*. 2018. № 1 (2). С. 5–10. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/5_10_Kovtunec.pdf.
5. Гриневич Л. М. Освітні індикатори для міжнародного оцінювання. *Теорія та методика управління освітою*. 2011. № 7. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_7/3.pdf.
6. Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я. Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану і динаміки розвитку освітніх систем. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Сер. : Економічні науки*. 2015. № 27. С. 301–308. URL: <https://www.cceeol.com/search/article-detail?id=463081>.
7. Горна М. О., Іщук Я. В. Адаптація законодавства України у сфері статистики освіти до законодавства Європейського Союзу. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/theses_2022.pdf#page=316.

8. Про офіційну статистику : Закон України від 16.08 2022 № 25247-IX. (чинний з 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>.

9. Про затвердження Положення про Державну службу статистики України : постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 № 481 (дата оновлення: 12.08.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-%D0%BF#Text>.

10. Про освіту : Закон України від 31.10.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

11. Про затвердження Переліку наборів даних з питань повної загальної середньої освіти, які формуються засобами програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.09.2025 № 1246. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-pereliku-naboriv-danykh-z-pytan-povnoi-zahalnoi-serednoi-osvity-iaki-formuiutsia-zasobamy-prohramno-aparatnoho-kompleksu-avtomatyzovanyi-informatsiinyi-kompleks-osvitnoho-m>.

12. Про затвердження Положення про програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» : постанова Кабінет Міністрів України від 02.12.2021 № 1255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-2021-%D0%BF#Text>.

13. European Statistics Code of Practice for the National and Community Statistical Authorities / Eurostat. Luxembourg, 2022. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>.

14. European Statistical System (ESS). ESS Quality Framework. Version 2.0 / Eurostat. Luxembourg, 2023. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/ess-quality-framework>.

15. UOE Data Collection Manual 2024 – Volume 1: Concepts, Definitions and Classifications. Paris : OECD Publishing, 2024. URL: <https://www.oecd.org/education/data/uoe-data-collection-manual.htm>.

16. International Standard Classification of Education (ISCED 2011) and ISCED Fields of Education and Training (ISCED-F 2013) / UNESCO Institute for

Statistics (UIS). Montreal, 2013. URL: <https://uis.unesco.org/en/topic/international-standard-classification-education-iscled>.

17. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>.

18. Про затвердження форми звітності з питань діяльності закладів дошкільної освіти та інструкції щодо її заповнення : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.07.2025 № 1084. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1311-25#Text>.

19. ПАК «АІКОМ». URL: <https://aikom.iea.gov.ua/>.

20. Про затвердження форм звітності з питань діяльності позашкільних навчальних закладів та інструкцій щодо їх заповнення : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2017 № 1016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0954-17#Text>.

21. Про затвердження форми звітності з питань діяльності інклюзивно-ресурсних центрів та Інструкції щодо її заповнення : наказ Міністерства освіти і науки України від 19.11.2024 № 1626. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1837-24#Text>.

22. Про затвердження форм державної статистичної звітності з питань професійно-технічної освіти та інструкцій щодо їх заповнення : наказ Державного комітету статистики України, Міністерства освіти і науки України від 03.08.2000 № 259/364. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0532-00#Text>.

23. Інструкція щодо заповнення державної статистичної звітності за формою № 3 (профтех) – «Зведений звіт про контингент учнів та слухачів професійно-технічних навчальних закладів» за календарний рік : наказ Державного комітету статистики України, Міністерства освіти і науки України від 08.12.2000 № 900/5121. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/reg5121>.

24. Про професійну освіту : Закон України від 21.08.2025 № 4574-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text>.

25. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>.

26. Regulation (EC) No 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/223/oj>.

27. Regulation (EC) No 452/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/452/oj>.

28. Commission Regulation (EU) No 912/2013 of 23 September 2013 implementing Regulation (EC) No 452/2008 of the European Parliament and of the Council on the production and development of statistics on education and lifelong learning, as regards statistics on education and training systems. Official Journal of the European Union, L 252, 24.9.2013, p. 5–10. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/912/oj>.

29. SDG 4 Scorecard dashboard. *UNESCO*. URL: <https://www.unesco.org/en/sdg4scorecard-dashboard>.

30. OECD. URL: <https://www.oecd.org/>.

31. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.

32. Methods and Tools / Institute for Statistics (UIS). URL: <https://uis.unesco.org/en/methodology>.

33. Education at a Glance 2025: OECD Indicators / OECD. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en>.

34. Education and Training / Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>.

35. UNESCO OECD Eurostat (UOE) joint data collection – methodology / Eurostat. URL: <https://surl.li/bwkqlc>.

36. UNESCO-UIS / OECD / Eurostat. Manual on Concepts, Definitions, and Classifications. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1014465/13741415/uoe-manual-2024.pdf/f0509fec-9299-ffbb-61db-b74b0616f30b?t=1727278229151>.

37. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і

їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page#Text.